

TAGPAPTAGE

Hvad gør man efter ophævelsen af TOR-anvisningerne

TOR-anvisningerne om bl.a. projektering og udførelse af tagpaptage blev ophævet 31. maj 2017. Ophævelsen betyder, at bygherrer, tekniske rådgiver og entreprenører (herunder udførende tagdækere) ikke længere har fælles forskrifter på dette område.

SBi (Statens Byggeforskningsinstitut) har – sammen med en række parter i byggeriet – taget initiativ til at udarbejde nye anvisninger. Byggeskadefonden deltager i arbejdet. Vi opsummerer her vores anbefalinger til projektering og udførelse af tagpaptage – indtil de nye anbefalinger foreligger.

TOR-anvisningerne ophævet

Efter påbud fra Konkurrencerådet blev TOR-anvisningerne om bl.a. projektering og udførelse af tagpaptage ophævet 31. maj 2017. TOR er en forkortelse for Tagpapbranchens Oplysningsråd.

TOR-anvisningerne var blevet udgivet i mere end 35 år og omfattede 18 anvisninger, som tilsammen udgjorde en branchestandard i Danmark. De var en ikke uvæsentlig del af det såkaldte almene tekniske fælleseje og var på deres felt udtryk for god byggeskik. TOR-anvisningerne var en væsentlig årsag til, at Byggeskadefonden gennem alle årene siden fondens start i 1986 kun har haft ganske få skadesager på tage med tagpapbelægning.

Ophævelsen betyder, at bygherrer, tekniske rådgiver og entreprenører (herunder udførende tagdækere) ikke længere har fælles forskrifter på dette område.

Ophævelsen betyder også, at der ved Byggeskadefondens 1-års og 5-års eftersyn af nybyggerier og renoveringer, der er projekteret og udført, efter at TOR-anvisningerne blev ophævet, ikke længere er grundlag for at vurdere, om der er svigt eller fejl ved disse tage.

Nye anvisninger for tagpaptage på vej

SBi (Statens Byggeforskningsinstitut, Aalborg Universitet) har derfor taget initiativ til at udarbejde nye anvisninger på dette område. Byggeskadefonden har sammen med Landsbyggefonden og Grundejernens Investeringsfond besluttet at støtte udarbejdelsen af anvisningerne. De nye anvisninger vil blive udarbejdet i en åben proces, som alle interesserede kan deltage i, og som dermed er i overensstemmelse med EU's konkurrenceregler.

Projektering og udførelse af tagpaparbejder – hvad er god byggeskik?

Juridisk set er god byggeskik udtryk for, hvad man på et givet område kan få godkendt ved domstolene eller i en voldgiftsret.

Der har ikke været retssager eller voldgiftsager om tage med tagpap og tagfolier, efter at TOR-anvisningerne blev ophævet, men det er sandsynligt, at man vil skele til den praksis, der hidtil har været (præcedens). Dette indebærer bl.a., at nye problemstillinger om tagdækning, som ikke tidligere har været behandlet ved domstolene eller i voldgift, kan få et andet udfald, end man ville have forventet ved at skele til TOR-anvisningerne (ingen præcedens, ingen anvisning).

Foto overfor. Byggeskadefonden anbefaler, at der ved projektering af tagpaptage stilles præcise krav til produktets ydeevne.

Projektering af tagpararbejder efter 31. maj 2017

Indtil de nye SBI-anvisninger bliver færdige, må det anbefales at gennemprojektere tagudbud, idet der ikke længere kan henvises til TOR-anvisningerne. Det indebærer bl.a. beskrivelse og tegning af alle detaljer. Man kan som på andre områder i et vist omfang henviser til producentens eller leverandørens anvisninger eller vejledninger. Men da både tagpap og tagfolie er omfattet af en harmoniseret europæisk standard og er CE-mærkede, må man ikke pege på bestemte fabrikater. I stedet må det anbefales at vælge tagpapkvalitet ved at stille krav til ydeevnen, jf. den europæiske harmoniserede standard EN 13707.

Tagpapløsninger med ét-trins-tætning er efter fondens vurdering oftest risikobehæftede. De er mindre robuste og derfor mere sårbare end to-trins-tætninger. På grundlag af fondens erfaringer må det i støttet boligbyggeri frarådes at projektere tagpaptage som ét-lags-løsninger, hvis taghældningen er lav, eller hvis der er tale om komplace-

rede tagformer, mange gennemføringer i tagafslutninger, inddækninger ved murkroener eller lignende.

Udførelse af tagpararbejder efter 31. maj 2017

**HVIS ENTREPRISEAFTALEN
ER INDGÅET INDEN 31. MAJ 2017**

Hvis entreprenøren blot udfører arbejdet, som om TOR-anvisningerne stadig var gældende, vil der kunne opstå dokumentations- og kvalitetssikringssvigt, efter at TOR-anvisningerne blev ophævet.

Entreprenøren skal derfor rette henvendelse til bygherren/bygherrens tilsyn og anmode om dennes retningslinjer, jf. AB92/ABT93 § 15, stk. 1 og 2. Der kan ikke længere henvises til TOR-anvisningerne, og det må anbefales at drøfte problemstillingen på et byggemøde og notere i referatet, hvilken aftale der er indgået om gennemførelse af tagdækningsentreprisen, tagets opbygning og valg af tagmaterialer mv.

**HVIS ENTREPRISEAFTALEN ER INDGÅET
EFTER 31. MAJ 2017, MEN PROJEKTERET
EFTER TOR-ANVISNINGERNE OG UDBUDT
INDEN 31. MAJ 2017**

Projekt- og udbudsmateriale skal/skulle ændres via rettelsesblade m.v.

Byggeskadefondens 1-års og 5-års eftersyn

Om der er svigt eller ej ved fondens eftersyn vurderes normalt ved at sammenholde det byggede med de forskrifter m.v., der er gældende på eftersynstidspunktet. Ophævelsen af TOR-anvisningerne betyder, at de ikke længere kan anvendes som grundlag for ved eftersynene at vurdere, om der er svigt ved tage med belægning af tagpap.

TAGPAPTAGE

Hvad gør man efter ophævelsen af TOR-anvisningerne

1-års eftersyn

Afhængig af hvornår tagpaptaget er projekteret, udført og afleveret, kan det derfor blive nødvendigt at undersøge, om det udførte er i overensstemmelse med eventuelle retningslinjer fra bygherren/bygherretilsynet og med aftaler i mødereferater m.v. mellem bygherren/bygherretilsynet og entreprenøren.

Eftersynsfirmaet skal derfor ved planlægningsmødet specifikt efterlyse alt dokumentationsmateriale vedrørende tagdækningsprojektet.

HVIS TAGPAPARBEJDET ER PROJETERET, UDFØRT OG AFLEVERET FØR 31. MAJ 2017

Som nævnt ovenfor skal bedømmelsen af, om der er svigt ske ved at sammenholde det med de ophævede TOR-anvisninger.

HVIS TAGPAPARBEJDET ER PROJETERET OG UDFØRT FØR 31. MAJ 2017, MEN AFLEVERET EFTER 30. MAJ 2017

Det skal undersøges nærmere, om der er indgået tillægsaftale mellem byggeriets parter om, hvordan parterne skal forholde sig til ophævelsen af TOR-anvisningerne. Hvis sådan aftale er indgået, skal eftersynsfirmaet inddrage aftalen i svigtbedømmelsen. Er sådan aftale ikke indgået, skal registreringen af svigt ske på samme måde som før 31. maj 2017.

HVIS TAGPAPARBEJDET ER PROJETERET FØR 31. MAJ 2017, MEN UDFØRT OG AFLEVERET EFTER 30. MAJ 2017

Det skal undersøges nærmere, hvilken aftale der er indgået om gennemførelse af tagdækningsentreprisen, tagets opbygning

og valg af tagmaterialer mv. – om der foreligger svigt afhænger af parternes aftale. Er sådan aftale mod forventning ikke indgået, skal registreringen af svigt ske på samme måde som før 31. maj 2017.

HVIS TAGPAPARBEJDET ER PROJETERET, UDFØRT OG AFLEVERET EFTER 30. MAJ 2017

Her er parternes aftale afgørende for, om der foreligger svigt.

5-års eftersyn

5-års eftersyn foregår som normalt, idet der skal tages stilling til, om svigt, der er påvist ved 1-års eftersynet, er udbedret m.v. Men det kan spille ind, at der på et senere tidspunkt forventes nye anvisninger fra SBI.

Tagopløsninger med ét-trins-tætning bør undgås på komligerede tage og på lave taghældninger.